

## LIJST VAN ARTIKELEN IN 'GABRIËL' jaargang 2020

Nr.1 FEBRUARI

### HANDSCHRIFTEN EN MINIATUREN OP DE OMSLAG VAN ONS BLAD

Door Joke van Strien

Al een aantal jaren is het de gewoonte om een thema als afbeeldingen op het voorblad van de omslag te gebruiken. Na het Rembrandtjaar in 2019 kozen we voor 2020 het thema handschriften en miniaturen. Harry Manie en Joke van Strien schrijven over een onderwerp uit dit grote thema. leidend is de afbeelding op het voorblad, deze keer de postzegel van Spanje met de Codex Emilianensis en de beeltenis van de heilige Emilio. De aanvulling (glosse) in de codex is geschreven in het Castiliaans door de monnik Velasco. Het is de oudst bekende tekst in die taal.



### HET THEMA 'WEG' IN DE FILATELIE

Door Henk Groenewegen ofm



Bij het woord 'weg' kun je aan meerder dingen denken. Henk Groenewegen vertelt over de betekenis van het woord 'weg' als het pad waarop we ons bewegen en naar een bepaalde bestemming gaan. De wegaanleg was ook al in de Oudheid een onmisbaar middel tot communicatie en handel. In het Eerste Testament wordt beschreven langs welke wegen Mozes zijn volk Israël naar het Beloofd Land leidt. In het Tweede Testament wordt Johannes de Doper door de evangelisten aangeduid als de wegbereider van de verwachte Messias. Jezus past

het woord 'Weg' toe op zichzelf in Joh.14,6: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven'.



### STEMPELS MET BIJBELTEKSTEN

Door Harry Manie

Harry Manie begint vanaf het eerste nummer in 2020 op de zgn. hartpagina's een stempelrubriek met aandacht aan stempels waarop Bijbelteksten voorkomen. Hij begint met stempels met teksten uit het Nieuwe Testament.



Hij houdt daarbij de volgorde van de Bijbelboeken in de diverse Bijbeluitgaven aan.

Als eerste zijn stempels met teksten ontleend aan het evangelie volgens Matteüs aan de beurt.



EEN KLEINE HISTORIE VAN DE GROOTE OF SINT JORISKERK TE AMERSFOORT  
Deel 1

Door Johan Snoek



Het begin van de kerkelijke gemeenschap in Amersfoort moeten we zoeken tijdens de regering van keizer Karel de Grote. Hij schonk namelijk op 8 juni 777 onder andere zijn domein Lisiduna aan hete bisdom Utrecht. Dat was de bron van het dorp Leusden. Aan dat dorp was de boerennederzetting Amersfoirde kerkelijk verbonden.

Hoe die boerengemeenschap zich ontwikkelde tot de stad Amersfoort kunt u lezen in twee artikelen. De eerste bijdrage eindigt met het einde van de openbare katholieke godsdienstoefeningen in Amersfoort door het optreden van Jan van Nassau,

de broer van Willem van Oranje. De Calvinisten kregen het voor het zeggen.



Op zondag 27 maart werd de eerste gereformeerde eredienst gehouden in de St.-Joriskerk.

Nr.2 APRIL

HANDSCRIFTEN UIT DE INSULAIRE PERIODE

Door Harry Manie



In het tweede buitengewoon informatieve artikel wordt een viertal handschriften behorend tot de insulaire stijlperiode besproken. Als eerste de Cathach of Columba, een lers psalmboek uit de vroege 7<sup>de</sup> eeuw, waar nog 58 bladen van resten. Het Book of Lindisfarne is een getijdenboek dat ca 700 geschreven is in een klooster op het getijdeneiland Lindisfarne voor de kust van het Angelsaksische koninkrijk Northumbria.



Het Book of Kells is genoemd naar de abdij van Kells in Kells, County Meath in Ierland waar het bijna de hele Middeleeuwen

bewaard werd. Het werd echter geschreven in het scriptorium van het klooster op het eiland Iona, een van de Hebriden voor de Schotse kust.



Als vierde komt het Book of Armagh, een manuscript uit de 9<sup>de</sup> eeuw vervaardigd in het scriptorium van de abdij van Armagh. De oudste gedeelten in dit manuscript zijn van de hand van Ferdomnach of Armagh. Zijn naam komt viermaal voor in het handschrift.

## STEMPELS MET BIJBELTEKSTEN deel 2

Door Harry Manie

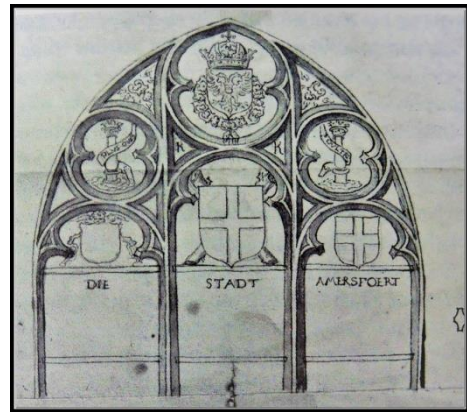
Harry Manie begon vanaf het eerste nummer in 2020 op de zgn. hartpagina's een stempelrubriek met Bijbelteksten op stempels. Hij vervolgt zijn reeks stempels met teksten ontleend aan het evangelie volgens Matteüs vanaf Matt. 6:10.



## EEN KLEINE HISTORIE VAN DE GROOTE OF SINT JORISKERK TE AMERSFOORT Deel 2

Door Johan Snoek

De auteur vervolgt zijn beschrijving van de historie van de Sint Joriskerk met een overzicht van de lotgevallen van het gebrandschilderd glas. Van maar liefst 37 vensters bij de voltooiing van de kerk, met als hoogtepunt het Keizersglas ter ere van keizer Karel V, tot de plaatsing van het abstracte ontwerp van Bart Grotjohann uit Amsterdam in 1998. Om deze prachtige, waardevolle kerk te kunnen behouden is het de bedoeling de kerk ook voor andere passende doeleinden dan kerkdiensten beschikbaar te stellen. Dit zal een bijdrage zijn aan een sluitende exploitatie van de kerk.



## MARTELAREN EN HUN BOODSCHAP OP ZEGELS

Door Henk Groenewegen ofm

Bij het woord 'martelaar' denken we al snel aan iemand die om zijn geloofsovertuiging zwaar leed heeft moeten doorstaan. Het woord 'martelaar' komt uit het Grieks: Martyr = getuige en martyrdom = getuigenis. Een andere naam voor martelaar is bloedgetuige, naar het bloedvergieten, gebruikelijk bij martelen. De auteur leidt ons door het Oude en Nieuwe Testament, het christendom tot aan De Verlichting waar vanaf ca 1650

een ander gebruik van het woord gaat ontstaan. Als laatste stipt hij het woord 'martelaar' in de Islam. Alles geïllustreerd met toepasselijke postzegels.

Nr.3 Juni

## BIJ HET VOORBLAD: HANDSCHRIFTEN EN MINIATUREN (3)

Door Joke van Strien

Na het uiteenvallen van het Romeinse Rijk vanaf de 4<sup>de</sup> eeuw n/C. en de komst van Germaanse en Frankische stammen uit het oosten ontstond er langzamerhand in West-Europa een nieuwe maatschappij. In die nieuwe samenleving kwam behoefte aan nieuwe wetten en regels, die in oorkonden en akten op schrift werden gesteld.







Van zulke oorkonden en akten vindt u in dit artikel een aantal voorbeelden die op postzegels werden uitgebeeld. Samen met een beknopte beschrijving geven ze een beeld van de verscheidenheid aan eeuwenlang gekoesterd cultureel erfgoed.

*DIETRICH BONHOEFFER (\*4 februari 1906 - †9 april 1945)*

*Door Jan Pons*

In de media wordt al enkele maanden onze aandacht gevraagd voor de herdenking van de Bevrijding van de Duitse overheersing dit jaar 75 jaar geleden.

In dit artikel wordt door ons lid Jan Pons stilgestaan bij de Duitse theoloog en verzetsstrijder Dietrich Bonhoeffer, die zijn naziverzet met de dood moest bekopen.

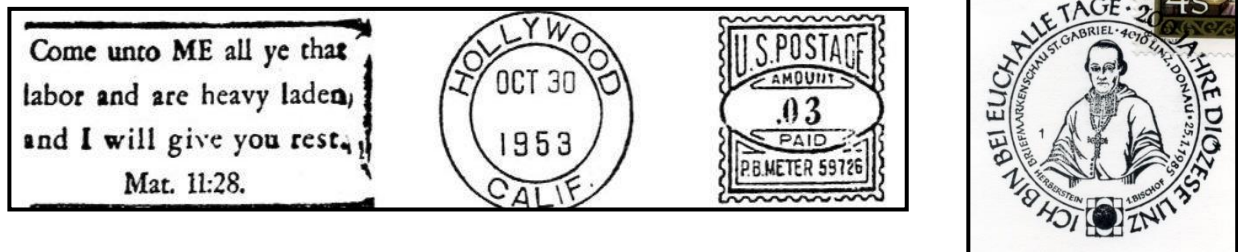
U kunt het hele artikel lezen onder het wolkje artikelen 2020.



*STEMPELS MET BIJBELTEKSTEN deel 3*

*Door Harry Manie*

Stempels met teksten uit Mattheus 11 tot 28 heeft de auteur op 4 pagina's A5 voor u bijeengebracht en toegelicht, niet slechts van Europese posteries maar ook diverse uit de USA.



*KARDINALE DEUGDEN OP ZEGELS*

*Door Henk Groenewegen*

Na eerder al geschreven te hebben over de deugden 'geloof', 'hoop' en 'liefde', ook wel de drie goddelijke deugden genoemd gaat Henk Groenewegen in dit artikel nadere in op de zogeheten kardinale deugden, namelijk rechtvaardigheid, matigheid, voorzichtigheid en sterkte.



De vier zegels die de post van Liechtenstein in 1985 uitgaf fungeren hier als voorbeeld.

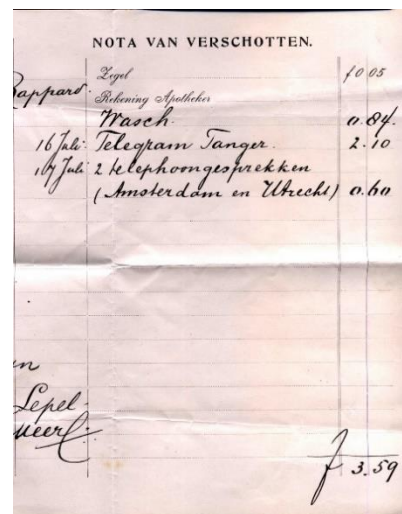
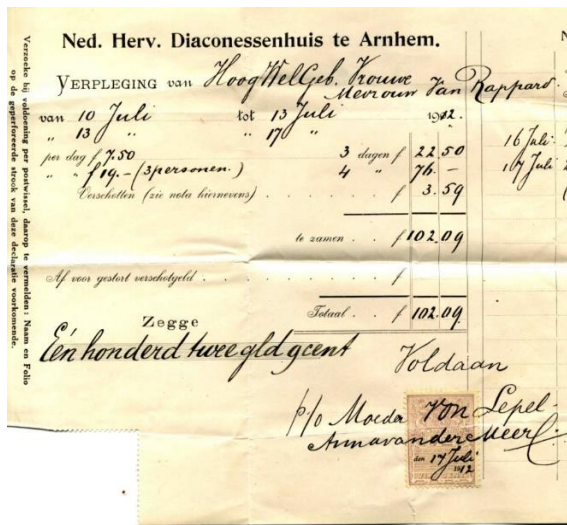
## POSTZEGELS EN ANDERE ZAKEN

Door Bas Dubbeldam

De auteur vertelt over zijn interesse in bijzondere poststukken, die hij ontdekt bij zijn bezoeken aan beurzen en markten.

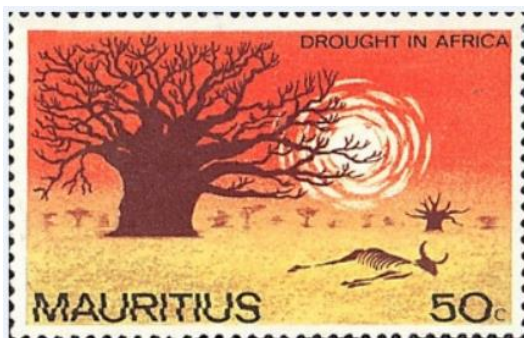
'Al tientallen jaren verzamel ik kerstzegels en zegels rpn'd Bijbel en reformatie. Daarnaast heb ik ontdekt hoe leuk het is om bijzondere poststukken te verzamelen die een breder gebied beslaan'.

In dit artikel beschrijft hij uitgebreid de oorsprong en de tekst op elk afgebeelde stuk. Hieronder een voorbeeld:



Als onderschrift: NB. geschreven met de ;pen in het allermooiste handschrift

## DAGTEKST



**Dirk Frelink** stuurt bijna dagelijks aan een aantal belangstellenden een bemoedigend mailtje. Hij zoekt een postzegel bij de '(bijbel)Tekst van de Dag'.

Tekst van 'de' dag was  
**Jesaja 40:8**

*Het gras verdroogt, de bloem valt af, maar het Woord van God blijft voor eeuwig*

Mauritius 1976  
Droogte in Afrika

## EEN FRESCO MET DE AFBEELDING VAN SINT-NICOLAAS IN DE BASILICA VAN NARDO

Door Drs. H.J. Franzen

In 2013 vierde de stad Nardò in Zuid-Italië zijn 600-jarig bestaan. Daarvoor gaf de Italiaanse Post een zegel uit met de afbeelding van het voorgevel van de basilica van Nardò, gebouwd in de 10<sup>de</sup> eeuw toen Zuid-Italië nog deel was van het Byzantijnse Rijk.

In hetzelfde jaar gebruikte de Vaticaanse Post het fresco van Sint-Nicolaas in die basiliek voor een postzegel.



Bijzonder is deze begin 14<sup>de</sup>-eeuwse afbeelding van Sint-Nicolaas gekleed in de traditie van de Oosterse Byzantijnse kerk.

## POST IN DE MIDDELEEUWEN

Door Ben Vermeulen

Beknopte beschrijving van de ontwikkeling van de postbezorging in de Middeleeuwen. De Romeinse keizer Augustus stelde een postbezorging in met snelle lopers en later gezanten te paard. Vanaf het eind van de 15<sup>de</sup> eeuw kreeg de familie Taxis opdracht om een organisatie op te zetten. Deze was het begin van de keizerlijke rijkspost die tot 1806 functioneerde. Uiteindelijk ontstond een verenigde posorganisatie, waarbij in 1920 alle Duitse staten zich bij aansloten.

